

МК ПЕШТЕРИТЕ И ЛИЛЈАЦИТЕ ВО ПРЕСПАНСКИОТ РЕГИОН

AL SHPELLAT DHE LAKURIQËT NË RAJONIN E PRESPËS

GR ΣΠΗΛΑΙΑ ΚΑΙ ΝΥΧΤΕΡΙΔΕΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΩΝ ΠΡΕΣΠΩΝ

Уникатноста на Преспанскиот регион се должи на неговата пределска разновидност и пејсажни вредности. Тој ги опфаќа двете природни езера - Големото и Малото Преспанско Езеро и високите планини кои нив ги оградуваат. Мозаикот составен од езера и планини е надополнет со изобилство од разновидни станишта и екосистеми кои претставуваат живеалишта на голем број ендемични и европски или глобално засегнати растителни и животински видови.

Veçantia e rajonit të Prespës qëndron në diversitetin e tretës dhe në vlerat e peizazhit. Ai përfshin dy ligenet – Ligenin e Madh dhe të Vogël të Prespës dhe malet e larta të cilat i rrënojnë ligenet. Mozaiku përbëhet nga ligeni dhe malet që është i plotësuar me një bollëk të habitateve dhe ekosistemeve të ndryshme që përbëjnë habitatin e bimëve të shumta endemike dhe evropiane apo të prekura në nivel global dhe të llojeve bimëve dë të kafshëve.

Н монадикотета тиc офелетаи стинjн поikilomorfia тиc топиоu и стинjн plouysta biotopikoloteta pui флюксене. Перилафбашеи дуо фосикес лимвес - тиc Мегалы и тиc Микрх. Прешта - и та биуня pui periballouн тиc лимвес. Тиc мосаикот тиc топиоu сумплирвнетсяt apò mua плathwra endiaitpmatow и oikoosutpmatow pui apoteleouн oikotopous polliwv evdymikow и apeloumewon eidow фytow и zow.



- Дистрибуција на сите познати пештери во Преспанскиот регион
- ● Harta e të gjitha shpellave të njoitura në rajonin e Prespës
- ● Xartët twn gnatostwn spilalaw stnjen periochj twon Presepaw

ОПИС PËRSHKIMI ПЕРИГРАФИ

Прешпа, особено нејзиниот западен дел, е составен од масивни варовници, кои во реакција со големата количина на подземни води резултираат со формирање на бројни подземни карстни форми, вклучувајќи ги и пештерите. Досега познати се вкупно 24 пештери во Преспанскиот регион, од кои 18 ги користат лилјаците во некој период од нивниот годишен циклус.

Prespa, sidomos pjesa e saj perëndimore, përbëhet nga gëlqerorë masiv, të cilët nga reagimi në sasi të madhe të ujërave nëntokësore rezulton në formimin e formave të shumta karstike nëntokësore, duke përfshirë edhe shpellat. Deri tanë janë 24 shpella të njoitura në rajonin e Prespës, 18 prej tē cilave i përdorin lakuriqët në një periudhë të caktuar të ciklit të tyre vjetor.

Мегало мέρος της περιοχής των Πρεσπών και ειδικά τό δυτικό τμήμα της αποτελείται από ασβεστολίθους, όπου έχουν δημιουργηθεί πολλοί υπόγειοι καρστικοί σχηματισμοί με την επίδραση των υδάτων. Σε αυτούς, συμπεριλαμβάνονται τα σπήλαια. Μέχρι στιγμής είναι γνωστά 24 σπήλαια στην περιοχή, 18 από τα οποία χρησιμοποιούνται από νυχτερίδες.

Пештерите се мошне значајни станишта кои имаат големи еколошки и социо-економски вредности. Тие се значајно природно богатство вредно да се сочувава за идните генерации, бидејќи го поврзуваат нашето минато со нашата сегашност и иднина. Во пештерите се сочувани бројни информации за човековата историја и еволуција, климатските услови и климатските промени во минатото, а истовремено претставуваат места каде живеат многу ретки, ендемични и глобално значајни видови животни.

Shpellat janë habitate shumë të rëndësishme që kanë vlerë të larta ekologjike dhe socio-ekonomike. Ato janë pasuri të rëndësishme natyrore me vlerë që të ruhen për brezat e ardhshëm, sepse ato lidhen me të kaluarën tonë, të tashmen dhe të ardhmen. Në shpellat janë ruajtur informacione të shumta për historinë e njeriut dhe evolucionit, kushtet klimatike dhe ndryshimin e klimës në të kaluarën, dhe njëkohësisht paraqesin vendë të jetesës së specieve (llojeve) shumë të rralla dhe globalisht të rëndësishme të faunës.

Пештерите се меѓу најзначајните станишта за лилјаците. Нив лилјаците ги користат при формирање на колонии за размножување, како преноќиште, привремени престојувалишта при миграција, есенски засолништа и за хибернација. Во пештерите во Преспанскиот регион досега се регистрирани 10 видови лилјаци (40% од вкупно 26 видови лилјаци познати за регионот). Сите тие се значајни видови заштитени со националните и меѓународните закони и договори.

Shpellat janë ndër habitatet më të rëndësishme për lakuriqët. Ato i përdorin lakuriqët gjatë formimit të kolonive gjatë kohës së mbarsjes, qëndrimit të përkohshëm gjatë shtegtimit, strehimore vjeshte dhe letargji. Shpellat në rajonin e Prespës deri më tanë kanë regjistruar 10 lloje të lakuriqëve të natës (40% nga numri i përgjithshëm) i 26 specieve (llojeve) të lakuriqëve të gjithë janë specie të rëndësishme të mbrojtura nga ligjet kombëtare dhe ndërkombëtare si dhe traktateve.

Ta spilala eina polu spilantiko biotopoi me ushqili oikologik k i eviote koinavniko-oikonomik aksia. Ato janë pasuri të rëndësishme natyrore me vlerë që të ruhen për brezat e ardhshëm, sepse ato lidhen me të kaluarën tonë, të tashmen dhe të ardhmen. Në shpellat janë ruajtur informacione të shumta për historinë e njeriut dhe evolucionit, kushtet klimatike dhe ndryshimin e klimës në të kaluarën, dhe njëkohësisht paraqesin vendë të jetesës së specieve (llojeve) shumë të rralla dhe globalisht të rëndësishme të faunës.



Фото/foto/foto/fotografija: S. Hristov

Фото/foto/foto/fotografija: S. Hristov

Фото/foto/foto/fotografija: S. Hristov

Фото/foto/foto/fotografija: S. Hristov

ЗНАЧЕЊЕ RËNDËSISI СИМАСИА



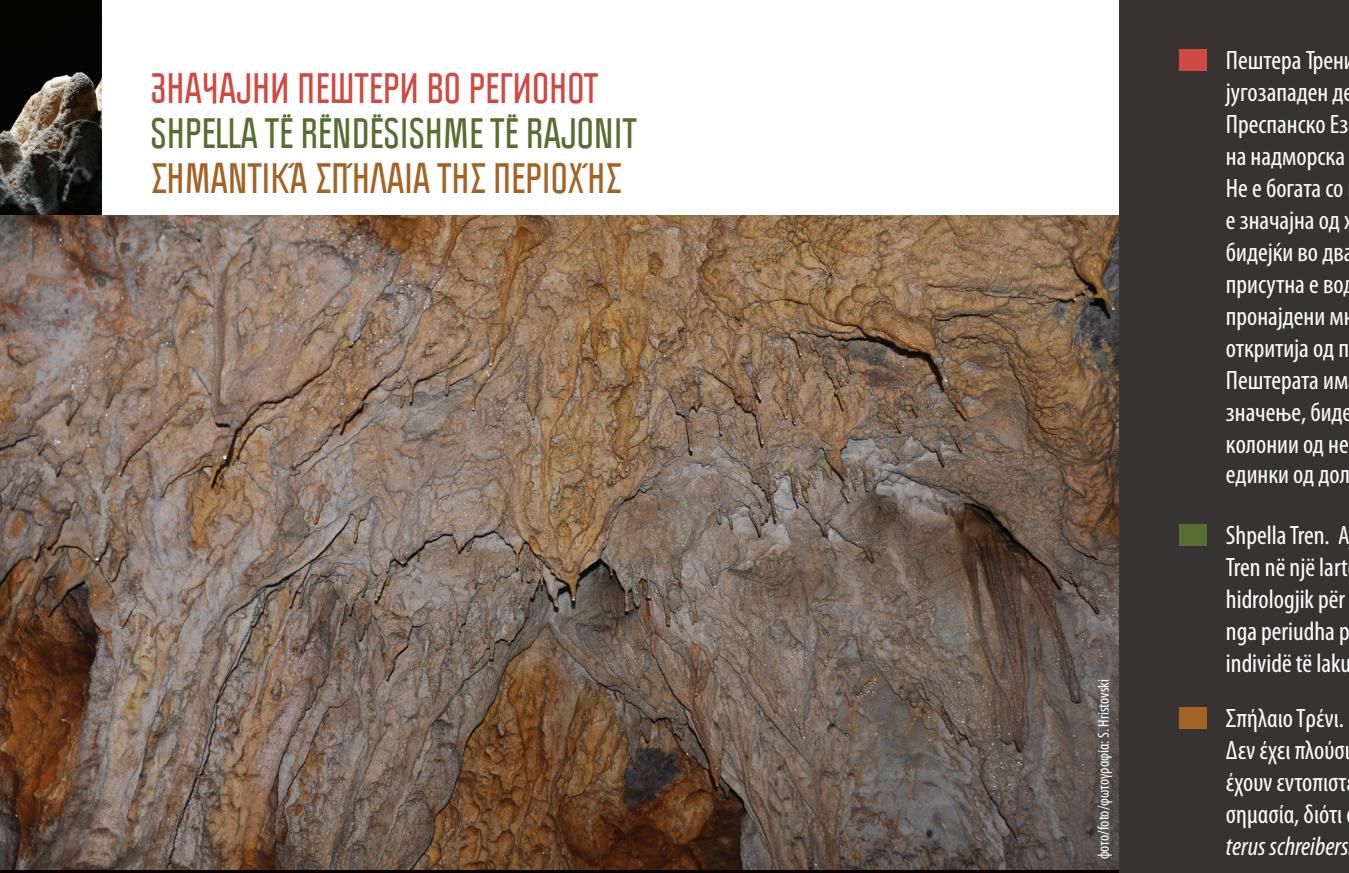
Фото/foto/foto/fotografija: S. Hristov

Фото/foto/foto/fotografija: S. Hristov

Фото/foto/foto/fotografija: S. Hristov

Фото/foto/foto/fotografija: S. Hristov

ПЕШТЕРИТЕ И ЛИЛЈАЦИТЕ SHPELLAT DHE LAKURIQËT ΝΥΧΤΕΡΙΔΕΣ



ЗНАЧАЈНИ ПЕШТЕРИ ВО РЕГИОНОТ SHPELLA TË RËNDËSISHME TË RAJONIT СИМВОЛИКА СПИЛАИА ТΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Пештера Самоска Дупка. Се наоѓа на планината Галичица, во скартената долина Студино на 1430 метри надморска височина. Пештерата е богата со пештерски украси, од кои се издвојуваат: сталактити, пештерски бисери, сливови, корали и травертински басени. Самотска Дупка е значајно место за хибернација на најмалку четири вида липјаци: голем потковичар, мал потковичар, голем ноќник и остроушец ноќник. Пештерата е населена и со високо специјализирани без роетници, како стоногалки, пајаци, псевдошкорпии, скакулки и бубачки.

Shpella Vrima Samotska. E vendosur në malin Galicica në lugunën Studino në 1430 metra lartësi. Shpella është e pasur me stoli shpellash, nga të cilat veçohen: stalaktitet, perlat e shpellave, kumbullat, koralet dhe pellgjet travertine. Vrima Samotska është vend i rëndësishëm letargjje për të paktën katër lloje të lakuriqëve të natës: rinolofi i madh, rinolofi i vogël, lakuriqi i madh i natës dhe lakuriqi veshëmprejtë. Shpella është e banuar nga pakurizor shumë specifik të tillë si qindkëmëshat, merimangat, pseudoakrepat, karkalecat dhe krimbat.

Σπήλαιο Σάμοσκα Ντούπκα. Βρίσκεται στο βουνό Γκαλίτσποα στην κοιλάδα του Στούντινο στα 1430 μ. υψόμετρο. Έχει πλούσιο διάκοσμο που περιλαμβάνει σταλακτίτες, μαργαριτάρια, κοράλλια και λεκάνες τραβερτίνης. Τουλάχιστον τέσσερα είδη νυχτερίδων διαχειμάζουν στο σπήλαιο: ο Τρανορινόλοφος *Rhinolophus ferrumequinum*, ο Μικρορινόλοφος *R. hipposideros*, η Τρανομυωτίδα *Myotis myotis* και η Μικρομυωτίδα *Myotis blythii*. Στο σπήλαιο ζουν επίσης ασπόνδυλα που περιλαμβάνουν μυριάποδα, αράχνες, ψευδοσκορπίους, τρίζοντα και σκαθάρια.

Пештера Трени. Се наоѓа на крајниот југозападен дел од брегот на Малото Преспанско Езеро, близу селото Трени на надморска височина од 854 метри. Не е богата со пештерски украси, но е значајна од хидролошки аспекти бидејќи во двета пештерски канали присутна е вода. Во пештерата се пронајдени многу археолошки откритија од праисторискиот период. Пештерата има и големо еколошко значење, бидејќи во неа живеат колонии од неколку илјадници единики од долгопрстниот липјак и долгокрилниот липјак, како и помали колонии од 8 други видови липјаци.

Shpella Treni. Ajo është e vendosur në pjesën jugperëndimore në bregun e Ligenit të Vogël të Prespës, pranë fshatit Treni në një lartësi prej 854 metra. Ajo nuk është e pasur me stoli shpellash, por është e rëndësishme në aspektin hidrologjik për shkak se në të dy kanalet është i pranishëm uji. Në shpellë janë gjetur shumë zbulime arkeologjike nga periudha parahistorike. Shpella ka rëndësi të madhe ekologjike, sepse në kolonitë e saj jetojnë disa mijëra të individë të lakuriqëve gishtëgjatë dhe lakuriqëve krahegjatë, si dhe koloni të vogla të 8 llojeve të tjera të lakuriqëve.

Σπήλαιο Τρένι. Βρίσκεται στη νοτιοδυτική ακτή της λίμνης Μικρή Πρέσπα, κοντά στο χωριό Τρένι σε υψόμετρο 854 μ. Δεν έχει πλούσιο διάκοσμο, αλλά είναι σημαντικό από υδρολογική σκοπιά, διότι διατηρεί νερό. Επίσης στο σπήλαιο έχουν εντοπιστεί σημαντικά αρχαιολογικά ευρήματα από την προϊστορική περίοδο. Τέλος, έχει εξαιρετική οικολογική σημασία, διότι σε αυτό ζουν αποκίες πολλών χιλιάδων νυχτερίδων κυρίων από τα είδη *Myotis capaccinii* και *Miniopterus schreibersii* ενώ έχουν καταγραφεί επιπλέον 8 είδη νυχτερίδων.

Пештера Черна. Се наоѓа на јужниот брег од Големото Преспанско Езеро близу селото Псарадес. Пештерата Черна е една од најзначајните пештери во Преспанскиот регион во однос на липјаците. Во текот на летниот и есенскиот период во неа се наaselуваат колонии од 10 различни видови липјаци.

Shpella Çerna. E vendosur në bregun jugor të Ligenit të Madh të Prespës pranë fshatit Psarades. Shpella Çerna është një nga shpellat më të rëndësishme në rajonin e Prespës në lidhje me lakuriqet. Gjatë verës dhe vjeshtës në të vendosen koloni nga 10 lloje të ndryshme të lakuriqëve.

Σπήλαιο Τσέρνα. Βρίσκεται στο νότιο τμήμα της όχθης της Μεγάλης Πρέσπας κοντά στο χωριό Ψαράδες. Είναι ένα από τα πιο σημαντικά σπήλαια στην περιοχή: κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού και του φθινοπώρου χρησιμοποιείται από 10 είδη νυχτερίδων, μερικά από τα οποία σχηματίζουν αποκίες εκατοντάδων χιλιάδων ατόμων.

Интегрираното управување со екосистемот во базенот на Преспанското Езеро е проект што го спроведува УНДП од 2006 г. наваму, во соработка со сите три земји кои го делат базенот. Проектот е финансиски поддржан од Глобалниот фонд за животна средина (ГЕФ) со 4,3 милиони USD. Главната цел на проектот е да му се помогне на населението од регионот со долгочен економски и социјален развој, да се сочува богатата биолошка разновидност и да се заштитат водите на Преспа.

Пројекти пër Menaxhimin e Integruar i Ekosistemit në Basenin e Ligenit të Prespës implementohet nga UNDP-ja që nga viti 2006, në bashkëpunim me të tre vendet të cilat e ndajne basenin. Financiarisht përkrahet nga Instrumenti për Mjedis Global (GEF) me buxhet prej 4,3 milion dollarë. Sinyimi kryesorë është që ti ndihmoj popullatës së rajonit me zhvillime afatgjate ekonomike dhe sociale, rruajtjen e biodiverzitetit të pasur dhe mbrojtjen e ujërave të Prespës.

Η ολοκληρωμένη διαχείριση των οικοσυστημάτων στη λεκάνη απορροής των Πρεσπών είναι έργο που υλοποιείται από το UNDP από το 2006 και μετά, σε συνεργασία και με τις τρεις χώρες που τη μοιράζονται. Το έργο υποστηρίζεται οικονομικά από το Παγκόσμιο ταμείο περιβάλλοντος (GEF) με 4,3 εκατομμύρια δόλαρια ΗΠΑ. Κύριος στόχος του είναι να βοηθήσει τους κατοίκους για περιοχής της μακροπρόθεσμη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, διατήρηση της πλούσιας βιοποικιλότητας και προστασία των υδάτων των Πρεσπών.

- Пештерите и липјаците во Преспанскиот регион
- Shpellat dhe lakuriqët në rajonin e Prespës
- Σπήλαια και νυχτερίδες στην περιοχή των Πρεσπών

